BOAT Butlletí oficial de l'Arquebisbat de Tarragona

Núm. 644 26 de juny de 2024 Pàg. 001

«LA PREGÀRIA DEL POBRE VA DE DRET A L'OÏDA DE DÉU» (Sir 21,5)

Missatge del sant pare Francesc

per a la VIII Jornada Mundial dels Pobres
17 de novembre de 2024
Diumenge XXXIII del Temps Ordinari

Benvolguts germans i germanes,

1. «La pregària del pobre va de dret a l'oïda de Déu» (Sir 21,5). En l'any dedicat a la pregària, amb vista al Jubileu Ordinari 2025, aquesta expressió de la saviesa bíblica és molt apropiada per a preparar-nos per a la VIII Jornada Mundial dels Pobres, que se celebrarà el proper 17 de novembre. L'esperança cristiana abraça també la certesa que la nostra pregària arriba fins a la presència de Déu; però no qualsevol pregària: la pregària del pobre! Reflexionem sobre aquesta Paraula i "llegim-la" en els rostres i les històries dels pobres que trobem en les nostres jornades, per tal que la pregària esdevingui camí de comunió amb ells i de compartició dels seus sofriments.

2. El llibre de l'Eclesiàstic o Siràcida, al qual ens referim, no és gaire conegut, i mereix ser descobert per la riquesa de temes que afronta, sobretot quan es refereix a la relació de l'home amb Déu i amb el món. El seu autor, Jesús fill de Sira, és un mestre, un escriba de Jerusalem, que escriu probablement al segle II aC. És un home savi, arrelat en la tradició d'Israel, que ensenya sobre diferents àmbits de la vida humana: de la feina a la família, de la vida en societat a l'educació dels joves; presta atenció als temes relacionats amb la fe en Déu i a l'observança de la Llei. Afronta els problemes no fàcils de la llibertat, del mal i de la justícia divina, que també avui són de gran actualitat per a nosaltres. Jesús fill de Sira, inspirat per l'Esperit Sant, vol transmetre a tothom el camí que cal seguir per a una vida sàvia i digna de ser viscuda davant Déu i els germans.

3. Un dels temes als quals aquest autor sagrat dedica més espai és la pregària. Ho fa amb molt d'ímpetu, perquè dona veu a la seva experiència personal. En efecte, cap escrit sobre la pregària no podria ser eficaç i fecund si no partís de qui cada dia està en presència de Déu i escolta la seva Paraula. El fill de Sira declara haver buscat la saviesa des de la joventut: «Quan encara era jove, abans de viatjar pertot arreu, ja cercava obertament la saviesa en la meva pregària» (Sir 51,13).

4. En el seu recorregut, descobreix una de les realitats fonamentals de la revelació, és a dir, el fet que els pobres tenen un lloc privilegiat en el cor de Déu, de tal manera que, davant del seu sofriment, Déu està "impacient" fins no haver-los fet justícia: «La pregària dels humils travessa els núvols i no troba consol fins que arriba a terme, no es

retira fins que l'Altíssim l'atén i fa justícia a favor dels innocents. El Senyor no trigarà; no tindrà més paciència amb els opressors del seu poble» (Sir 35,21-22)· Déu coneix els sofriments dels seus fills perquè és un Pare atent i sol·lícit envers tothom. Com a Pare, té cura dels qui més el necessiten: els pobres, els marginats, els qui pateixen, els oblidats… Però ningú no està exclòs del seu cor ja que, davant d'ell, tots som pobres i necessitats. Tots som captaires, perquè sense Déu no seríem res. Tampoc no tindríem la vida si Déu no ens l'hagués donada. I, tanmateix, quantes vegades vivim com si nosaltres fóssim els amos de la vida o com si haguéssim de conquerir-la! La mentalitat mundana exigeix convertir-se en algú, tenir prestigi malgrat tot i tothom, infringint regles socials per tal d'arribar a conquerir riquesa. Quina il·lusió més trista! La felicitat no s'adquireix trepitjant el dret i la dignitat dels altres.

La violència provocada per les guerres mostra amb evidència quanta arrogància mou els qui es consideren poderosos davant dels homes, mentre són miserables als ulls de Déu. Quants nous pobres produeixen aquesta mala política feta amb les armes, quantes víctimes innocents! Tanmateix, no podem recular. Els deixebles del Senyor saben que cadascun d'aquests "petits" porta imprès el rostre del Fill de Déu, i a cadascú els ha d'arribar la nostra solidaritat i el signe de la caritat cristiana. «Cada cristià i cada comunitat són cridats a ser instruments de Déu per a l'alliberament i la promoció dels pobres, de manera que puguin integrar-se plenament en la societat; això suposa que siguem dòcils i que estiguem atents per escoltar el clam del pobre i socórrer-lo» (Exhort. ap. *Evangelii gaudium*, 187).

5. En aquest any dedicat a la pregària, necessitem fer nostra la pregària dels pobres i pregar juntament amb ells. És un desafiament que hem d'acollir i una acció pastoral que necessita ser alimentada. De fet, «la pitjor discriminació que pateixen els pobres és la falta d'atenció espiritual. La immensa majoria dels pobres té una especial obertura a la fe; necessiten Déu i no podem deixar d'oferir-los la seva amistat, la seva benedicció, la seva Paraula, la celebració dels sagraments i la proposta d'un camí de creixement i de maduració de la fe. L'opció preferencial pels pobres ha de traduir-se principalment en una atenció religiosa privilegiada i prioritària» (*ibid*., 200).

Tot això requereix un cor humil que tingui el coratge d'esdevenir captaire; un cor disposat a reconèixer-se pobre i necessitat. En efecte, hi ha una correspondència entre pobresa, humilitat i confiança. El pobre veritable és l'humil, com afirmava el sant bisbe Agustí: «El pobre no té de què enorgullir-se; el ric ha de combatre l'orgull. Escolta'm, doncs: sigues un pobre veritable, sigues virtuós, sigues humil» (*Sermó* 14,3.4). L'humil no té res per presumir i no pretén res, sap que no pot comptar amb ell mateix, però creu fermament que es pot apel·lar a l'amor misericordiós de Déu, davant del qual està com el fill pròdig que torna a casa penedit per a rebre l'abraçada del pare (cf. Lc 15,11-24).

El pobre, no tenint lloc on recolzar-se, rep força de Déu i en ell posa tota la confiança. De fet, la humilitat genera la confiança que Déu mai no ens abandonarà ni ens deixarà sense resposta.

6. Als pobres que habiten en les nostres ciutats i que formen part de les nostres comunitats els dic: no perdeu aquesta certesa! Déu està atent a cadascun de vosaltres i és al costat vostre. No us oblida ni podria fer-ho mai. Tots hem tingut l'experiència d'una pregària que sembla quedar sense resposta. A vegades demanem ser alliberats d'una misèria que ens fa patir i que ens humilia, i sembla que Déu no escolta la nostra invocació. Però el silenci de Déu no és una distracció dels nostres sofriments; més aviat, custodia una paraula que demana ser escoltada amb confiança, abandonant-nos a ell i a la seva voluntat. És de nou el Siràcida qui ho testifica: «Déu no trigarà a fer-li justícia» (cf. Sir 21,5). De la pobresa, per tant, pot brollar el cant de l'esperança més genuïna. Recordem que «quan la vida interior es tanca en els nostres interessos, ja no hi ha espai per als altres, ja no hi entren els pobres, ja no s'hi escolta la veu de Déu, ja no s'hi gaudeix la dolça alegria del seu amor, ja no hi batega l'entusiasme per a fer el bé. […] Aquesta no és la vida en l'Esperit que brolla del cor de Crist ressuscitat» (exhort. ap. *Evangelii gaudium*, 2).

7. La Jornada Mundial dels Pobres ja ha esdevingut una cita per a tota la comunitat eclesial. És una oportunitat pastoral que no s'ha de subestimar, perquè provoca tots els creients a escoltar la pregària dels pobres, prenent consciència de la seva presència i necessitats. És una ocasió propícia per a dur a terme iniciatives que ajudin concretament els pobres, i també per a reconèixer i donar suport a molts voluntaris que es dediquen amb passió als més necessitats. Hem de donar les gràcies al Senyor per les persones que es posen a disposició per a escoltar i ajudar els més pobres. Són sacerdots, persones consagrades, laics i laiques que, amb el seu testimoni, donen veu a la resposta de Déu a la pregària dels qui se li adrecen. El silenci, per tant, es trenca cada vegada que un germà en necessitat és acollit i abraçat. Els pobres tenen encara molt per ensenyar perquè, en una cultura que ha posat la riquesa en primer lloc i que sovint sacrifica la dignitat de les persones damunt l'altar dels béns materials, ells remen a contracorrent posant de manifest que l'essencial en la vida és una altra cosa.

La pregària, per tant, troba la confirmació de la seva autenticitat en la caritat que es fa encontre i proximitat. Si la pregària no es tradueix en una actuació concreta és vana, de fet, «la fe sense les obres és morta» (Jm 2,26). Malgrat això, la caritat sense la pregària corre el risc de convertir-se en filantropia que aviat s'acaba. «Sense la pregària diària viscuda amb fidelitat, la nostra activitat es buida, perd l'ànima profunda, es redueix a un simple activisme» (Benet XVI, Catequesi, 25 d'abril de 2012). Hem d'evitar aquesta temptació i estar sempre alerta amb la força i la perseverança que provenen de l'Esperit Sant, que és el donador de vida.

8. En aquest context és bonic recordar el testimoniatge que ens ha deixat la mare Teresa de Calcuta, una dona que va donar la vida pels pobres. La Santa repetia contínuament que la pregària era el lloc d'on treia la força i la fe per a la seva missió de servei als darrers. El 26 d'octubre de 1985, quan va parlar a l'Assemblea General de l'ONU, mostrant a tots el rosari que duia sempre a la mà, va dir: «Jo només soc una pobra monja que prega. Pregant, Jesús em posa en el cor el seu amor i jo surto a donar-lo a tots els pobres que trobo en el meu camí. Pregueu també vosaltres! Pregueu i us adonareu dels pobres que teniu al vostre costat. Potser al mateix replà de casa vostra. Potser fins i tot a la vostra llar hi ha algú que espera el vostre amor. Pregueu, i els ulls se us obriran, i el cor se us omplirà d'amor.»

I com no recordar aquí, a la ciutat de Roma, sant Benet Josep Labre (1747-1783), el cos del qual reposa i és venerat a l'església parroquial de Santa Maria ai Monti. Pelegrí de França a Roma, rebutjat en molts monestirs, va transcórrer els últims anys de vida pobre entre els pobres, romanent hores i hores en pregària davant el Santíssim Sagrament, amb el rosari, recitant el breviari, llegint el Nou Testament i la *Imitació de Crist*. Sense tenir ni una petita habitació on allotjar-se, acostumava a dormir en un racó de les ruïnes del Colisseu, com a "vagabund de Déu", fent de la seva existència una pregària incessant que pujava cap a ell.

9. En camí vers l'Any Sant, exhorto a cadascú a fer-se pelegrí d'esperança, oferint signes concrets per a un futur millor. No ens oblidem de tenir cura dels «petits detalls de l'amor» (Exhort. ap. *Gaudete et exsultate*, 145): saber aturar-se, apropar-se, donar una mica d'atenció, un somriure, una carícia, una paraula de consol… Aquests gestos no s'improvisen; requereixen, més aviat, una fidelitat quotidiana, gairebé sempre amagada i silenciosa, però enfortida per la pregària. En aquest temps, en el qual el cant d'esperança sembla cedir el lloc a l'estrèpit de les armes, al crit de molts innocents ferits i al silenci de les víctimes innombrables de les guerres, adrecem a Déu la nostra invocació de pau. Som pobres de pau; alcem les mans per acollir-la com un do preciós i, al mateix temps, comprometem-nos per restablir-la en el dia a dia.

10. Som cridats en qualsevol circumstància a ser amics dels pobres, seguint les petjades de Jesús, que va ser el primer a fer-se solidari amb els últims. Que ens sostingui en aquest camí la Santa Mare de Déu, Maria Santíssima, que, apareixent-se a Banneux, ens va deixar un missatge que no hem d'oblidar: «Soc la Mare de Déu dels pobres.» A ella, a qui Déu ha mirat per la seva humil pobresa, obrant meravelles amb la seva obediència, confiem la nostra pregària, convençuts que pujarà cap al cel i serà escoltada.

Francesc

Roma, Sant Joan del Laterà, 13 de juny de 2024, Memòria de sant Antoni de Pàdua, patró dels pobres